

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1988

FEBRUÁR

H. BARTA LAJOS

Csináljunk boldogságot

Komédia négy szakaszban

SZEMÉLYEK

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ, *hatvanegy éves*
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE, *ötvennégy éves*
FÉNYKÉPÉSZ, *hatvanéves*
KAVILÁK MÁRIA
KENDÓS ASSZONY
ÖREGASSZONY
EGY NŐ
MUNKÁS
ÚJSÁGÍRÓ
KÖZÉPKORÚ FÉRFI
RÉSZEZ
PIPÁS, *a hetvenéves*
szerkesztőségi hivatalsegéd

} mind a négy szerepet
egy színész nő játszhatja

} mind az öt szerepet
egy színész alakíthatja

ELSŐ SZAKASZ

Szín a Boldogságcsináló hálószobája — de ez a nappali is. A háttérben — a nézőtérre merőlegesen — egymás mellett két régimódi támlás ágy, cspketerítővel letakarva. Fölötte a falon, pontosan közepén, aranyozott keretben a Boldogságcsináló és a Boldogságcsináló Feleségének felnagyított, régi esküvői képe. Fialatok, merevek, mosolyognak. Az ágy előtt asztal, az asztal két oldalán egy-egy fotel. Jobbra ajtó, baloldalt ablak és egy nagy ruhásszekrény. A jobb oldali fotelban lábát előrenyújtva a Boldogságcsináló ül, ölében újság, mozdulatlan, töprengő tekintete előremered, egyik kezében kialudt cigarettavég, néha megmozdítja, játszik vele, ujjai közt morzsolgatja. Az utcára néző ablaknál a Boldogságcsináló Felesége áll, a függönyt résnyire elhúzta, kissé a falnak támaszkodva kifelé, lefelé néz. A szín mozdulatlan. Mint egy panoptikum. A Boldogságcsináló megmozdul, de tekintete mozdulatlan marad, nadrágzsebéből — anélkül, hogy odanézne — zörögve gyufát húz elő, és a kialudt cigarettavéget a szájába teszi

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (*háttal áll, nem fordul meg, hirtelen*) Ne gyújts megint rá!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (*nem néz a felesége felé, mozdulatlanul maga elé*) Nem gyújtok rá. Csak meggyújtom ezt a fél cigarettát. Elaludt.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (*háttal, még mindig az utcát figyeli az ablaknál*) Már nikotin az egész szoba!

A Boldogságcsináló lassan kiveszi a szájából a cigarettát, az asztalon álló hamutartóba teszi. Elteszi a gyufát is. Aztán ismét mozdulatlan tekintettel ül. A Boldogságcsináló Felesége is mozdulatlan az ablaknál. Kint zuhog az eső

(Közelebb lép az ablakhoz) Esik. Megint esik. Mostanában mindig így van: reggel kisüt a nap, délben

beborul, és délután esik. Egyszer már megtehetné, hogy reggel esik... és délután süt... amikor hazarek a munkából... Azt hittem, hogy ma süt majd a nap, és csak esik, esik... Megbolondítja az embert ez az időjárás, frontátvonulás. Tavaly ilyenkor már napoztam, és egész barna voltam... Tegnap azt mondta a rádió, hogy ma napsütés várható, aztán tessék, esik! Nem érdemes rádiót hallgatni. Ha azt mondja, holnap eső lesz, akkor süt a nap, ha azt mondja, holnap süt a nap, akkor esik... Egyre jobban esik... Teljesen felhős az ég. Ma már nem is derül ki. Pedig tegnap, amikor találkoztam a Hanákkal, aki kertész nálunk a vállalatnál, azt mondta, ma nem jöttek elő a hangyák, holnap szép idő lesz, nem lesz eső. Ő mindig tudja, milyen idő lesz, ért hozzá, a hangyák mozgásáról mindig meg tudja állapítani. És most tessék, nem jöttek elő a hangyák, és mégis esik... Miért van, hogy nem jöttek elő a hangyák, és mégis esik?

A Boldogságcsináló nem mozdul

(*Nem vár választ, az ablaküvegnél az arcát nézi*) Sápadt vagyok. Egész fehér. Semmi színem. A Halászné a titkárságon már teljesen barna. Solariumot vett neki az ura. És tisztára olyan, mintha napozott volna. Mindenki azt hitte. Annyira barnít a solarium? (*Simitja a függönyt, igazgatja, aztán ismét az utcát nézi mozdulatlanul*)

A Boldogságcsináló most sem mozdul, merev tekintete előtt, mint a közelmúlt egy emlékképe, megjelenik az Öregasszony

ÖREGASSZONY (*szürke kendő a fején, kicsit görbe, a Boldogságcsináló felé*) Szerkesztő úr, drága újságíró elvtárs, eztet, amit én elmondok, csak maga értheti meg, és csak maga írhatja meg az aranytollával... Én mindig elolvasom a maga gyönyörű cikkeit, amit azzal az aranyzívével ír. És mindig olyan nagyokat írok, és én csak azért fizetem elő aztat az újságot, mert maga ír abba, drága szerkesztő elvtárs-úr. Hát amit azokról a Molnár lányokról írt, akik megölték az apjukat... hát az, az egyszerűen... (*Felzokog, nem tudja folytatni, zsebkendőt ránt elő, beletörli a könnyeit, majd belefújja az orrát*)... bocsnát... az... az egyszerűen csodálatos, szerkesztő úr... Maga, szerkesztő elvtárs, a kisemberek védőszenjtje... jaj, ne higgye, szerkesztő elvtárs, hogy én vallásos vagyok, ezt én csak úgy mondtam hasonlatból... jaj, ami szépeket maga ír a gyerekekről, akiket elhagyott az apjuk, meg az asszonyokról, akiket elhagyott az uruk... meg az a gyönyörű nagy írás a múltkor arról a százéves néniéről, aki egyedül főz, takarít, és még segít a szomszédasszonyoknak is.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (*maga elé*) Mit kíván tőlem?

ÖREGASSZONY Jaj, ne haragudjon, hogy így feltartom itten a szerkesztőségben, ennyi munkája közepette, aranyos szerkesztő úr vagy elvtárs, vagy hogy kell mondani?...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (*maga elé, mint fent*) Ahogy akarja, úgy tessék mondani...

ÖREGASSZONY Nógrád megyében, Patak községben születtem. Nálunk szokás volt, hogy a lány már nagyon korán, tizenhat éves korában férjhez ment. Ami-

kor én is tizenhat éves lettem, kinézett magának a szomszéd fiú, eljött a szüleimhez, és megbeszélte velük, hogy hozzámegegyek. Nem is tudom én már a mai eszemmel, hogy miért mentem, mégis, ahogy visszaemlékszem, természetesen tartottam, hogy az oltár elé mentem, és egy napon az anyósomékhöz költöztem. Amivel odamentem, amit odavittem, az semmi volt, egy kis motyó volt. És a férjemnek is csak egy ruhája volt a falba vert szögön, alatta meg egy csizma. Úgy kerültünk össze, mint az ujjam. Semmink se volt. És az anyósoméknak, ami volt, egy hold föld, az nem adott négy embernek enni. Emlékszem, egy este behívatott hozzájuk az anyósom meg az apósom, és ott volt egy falubeli pallér, Pesten dolgozott, és az apósoméék megegyeztek vele, hogy felmegyünk hozzá Pestre, nála dolgozunk. Mi csak ültünk, hallgattunk, az volt az elképzelés, hogy ami pénzt Pesten keresünk, azt az anyósom majd összerakja, és abból veszünk magunknak egy kis földet. Egy hétfőn indulunk, emlékszem, nagy pakkot kötöttünk a hátunkra, két nagy kenyér volt benne, otthon sütött, és zsír meg hagyma. Úgy vittünk, hogy két hétre legyen, hogy venni semmit se kelljen, hogy a pénzt, amit keresünk, az anyósoméknak mind oda tudjuk adni. Pesten maltert kevertünk, ládákbán maltert hordtunk, ez volt a dolgunk. És egy pincében laktunk, ott, ahol a pallér, tizenhatan együtt. Így éltünk két éven át. Kéthetenként mindig mentünk haza az új kenyérért, és vittük az anyósomnak a pár fillért. De a földből, amire gyűjtöttünk, nem lett abból semmi. Én sokszor kiszámoltam, összeadtam az anyósomnak vitt pénzt, és tudtam, már összejött az egy holdra való, de elköltöték, lovat vettek az ő földjükhöz. Sokat sirtam. És 1925-ben azt hittem, fel is akasztom magamat. Ebben az évben egyik nap üzenetet kaptam. Egy vasárnap volt, otthon voltunk. A férjem elment a községi kiskocsnába, és onnan üzent, hogy már soha többet nem jön haza, három falubelivel kivándorolt Kanadába. Így ment el, nem is köszönt, és azóta egyedül éltem, egyedül tartottam magamat. Sokan voltunk testvérek, de azok egy kivételével mind elhaltak, a szüleim meg már régen nincsenek, és úgy éltem, hogy mindig dolgoztam, egy napot se pihentem, és szépen eltartottam magamat. A férjemről negyvenegy évig nem tudtam, elment, azt sem tudtam, él-e, hal-e. Most aztán, mielőtt idejöttem, megérkezett, hazajött. Kanadából, útlevelemmel. Negyvenegy év után. Nem jött el hozzám, hozzám nem jött be, csak a testvéréhez jött a szomszédba, és sokszor, este, a deszkakerítésnél láttam, hogy les befelé, át felém. Én is lestem. Már alig ismertem meg. Már öreg. És lehet, hogy ő is alig ismert meg, mert már én is öreg vagyok.

Csend

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (maga elé) Szép... De mit kíván?... Miben segíthetek?...

A Boldogságcsináló Felesége hirtelen megmozdul az ablaknál. Az Öregasszony eltűnik a Boldogságcsináló látomásából

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (még mindig az ablaknál, az ablak felé) A második emeleten a főorvos megint új kocsit vett. (Kis csend, majd élénkebben, fennhangon) A szomszédunk, a mérnök tegnap benne volt az újságban. Nem a ti újságotokban, egy másik újságban. Valami gépet talált fel vagy mit, amivel el tudja érni, hogy nyáron a nap melegét elraktározzák télire... (A Boldogságcsináló felé) Láttad?

A Boldogságcsináló nem mozdul

Úgy járt tegnap a lépcsőházban, mintha ő lenne a világ közepe. Amikor hazajöttem, ott állt a házmesteréknél, és nekik is mutogatta az újságot, hogy benne van. Hát ami azt illeti, az a kép, ami az újságban benne volt, valami gyerekkori képe volt, vagy húsz évvel ezelőtti volt, amikor még szép fiú volt. Azt adta oda az újságnak, mert most már ragyás az arca. Láttad, hogy mennyire ragyás?

A Boldogságcsináló nem mozdul

(Visszahúzza az előzőleg elrántott függőnycsíkot) Azt mondja a házmester, ezért kap vagy kétmilliót a mérnök. Lehet, hogy ezért kétmilliót kap? És mit csinál vele? Egyedül van. Azt mondják, azért nem házassodott meg, mert a feleségétől még a kenyeret is sajnálná. Azt mondják, volt egyszer egy kutyája, azt is elvitette a sintérrel, mert sokat evett... (Csend. Most már ingerülten ismét elrántja az ablakfüggőnyt, hátrafordul a Boldogságcsinálóhoz) Mondd, figyelsz te rám egyáltalán?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (másra figyel, csak előre néz, nem a feleségére, szinte önmagának) Figyelek.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (visszafordul, igazgatja, simogatja a függöny ráncait) A Bálint mérnök nálunk a tervezőintézetben most jött haza Washingtonból. Tanulmányúton volt, és nyilatkozott a rádióknak. Ma kint volt nála a rádió. Öten jöttek egy nagy műszerkocsival. És ha láttad volna, milyen nagyképpően beszélt a mikrofonba. Mintha ő lenne a vezérigazgató, pedig csak a vezérigazgató rokona, azt mondják. (Kintről, az utcáról hirtelen autófékek sikítása, nagy robaj, majd recsegés. A Boldogságcsináló Felesége előrerántja tekintetét, rátapad az ablaküvegre. Boldogan) Összeütköztek!... Három kocsi!... (Vidáman) Az egyikből folyik a vér. (Mozdulatlan az ablaknál)

A Boldogságcsináló merev tekintete előtt, mint emléképként, megjelenik a Kendős Asszony

KENDŐS ASSZONY Mindent elmondok, szerkesztő úr, elmondom... de kikötésem, hogy a nevemet nem írhatja meg, megszenvedtem már, nem akarom, hogy mutogassanak, ott megy az az asszony, aki megölte az öccsét.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (maga elé) Megígérem.

KENDŐS ASSZONY Hárman voltunk testvérek, szerkesztő úr, két fiú és én, egy lány. 1943-ban a bátyám ötvenhat éves volt, én ötven, az öcsém negyvenöt. Egy faluban laktunk, a bátyám és én szegények voltunk, az öcsém gazdag. Harminchan az öcsém megejtett egy gazdag lányt, elvette feleségül, ötven hold földje lett. Nekem két holdam volt, a bátyáméknak három. 1943 szeptemberében a faluban sok embernek küldtek behívót. A bátyám az első világháborúban megrokkant, a bal lába béna lett, úgy tudtuk, nem hívhatják katonának. Mégis egyik nap behívót kapott. Az öcsémet nem hívták be. Úgy terjedt a híre, nem vihetik, mert beteg. Nem volt beteg... A bátyám elment, egyik lába béna volt, a Don-kanyarhoz vitték. Meghalt. 1946-ban a Vöröskereszt értesített. 1946-ban, azután, hogy a Vöröskeresztől a levél megjött, a postán találkoztam egy régi ismerőssel, régen a kiegészítő parancsnokságon volt irodás. Együtt mentünk haza az úton... Ott... ott ő elmondta, hogy a bátyám haláláról az öcsém tehet, az öcsémnek kellett volna bevonulnia, ő neki kellett volna megkapnia a behívót, de amikor megtudta, hogy behívót kap, belement a kiegészítőre, a kiegészítő parancsnoknál elintézte, adott neki két aranygyűrűt és ötszáz pengőt, és akkor a behívón a keresztnevet, születési évet átírták a bátyám nevére, így vonult be szegény, ezért halt meg szegény. Amikor ezt megtudtam, két napig nem voltam magamnál, a harmadik nap meg imádkoztam, és este, tíz év után először, elmentem az öcsémhez, és ahogy a verandán ingben megállt, és azt kérdezte, na mi van, hogy eljöttél énhozzám, megöltem, késsel. Ott vártam meg a rendőröket, onnan vittek el, nyolc évre ítélték... Most már öreg vagyok. Szövetkezetben dolgoztam a faluban. Most már nyugdíjas vagyok, és most életemben először üdülni voltam, elküldött a szövetkezet. Ott az üdülőben csak ültem, néztem a falat, és néztem, hogy mások, mindenki képeslapokat ír, írnak a rokonoknak, a testvéreknek, én meg csak néztem, nem írtam, nincsen már testvérem, csak ültem. Olyan egyedül vagyok már, mint a házam előtt az öreg akácfa.

Kis szünet

Jaj, istenem, meg kellene már halni. *(Aztán vidáman)* Vagy kommandáljon nekem egy férjet, szerkesztő úr... Azért jöttem, hogy kommandáljon egy jó embert.

A Boldogságcsináló mosolyog, ujjával a hamutartón tapogat, felveszi a tűz nélküli csikket, és a szája csücskébe teszi. Nem gyújtja meg, csak rája a szopókát. A Boldogságcsináló Felesége megmozdul az ablaknál. A Kendős Asszony eltűnik

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Megjött a rendőrség. Fényképeznek. Egy embert letakartak papírral... *(Könnyedén)* Na, ez aztán meghalt. *(Az ablakpárkányon egy kis porfoltot talál, nézi, ujjával le-söpri, mutatóját lefújja, aztán megnyalja, majd a ruhájába törli. Minden átmenet nélkül)* Tegnap meghalt a Dánok Béla is. Tudod, az író, aki krimiket írt, a Dánok. A Mari, a barátnőm, ott volt nála, amikor meghalt, ő simogatta a kezét, amikor meghalt, mert azt kérte a Dánok, hogy simogassa, és ő simogatta, és úgy halt meg, és mondta a Mari, hogy még mondta neki, hogy köszönöm. Ez volt az utolsó szava. A Marinak jó barátnője a Dánok felesége, régen együtt jártak polgáriba, és azóta jóban voltak. A Mari mindig tudta, mindig mesélte, hogy mit ír a Dánok, az újságírók is tőle tudták, hogy mit ír. Még jobban tudta, hogy mit ír a Dánok, mint a Dánok felesége, mert amit írt, mindig neki olvasta fel, és szerette is, pedig nem volt közöttük semmi, csak úgy szerették egymást... Megjött a mentő is. Na, ennek már hiába... Majd egyszer, ha könyvet írnak Dánokról, a Mari fogja elmondani, hogyan halt meg a Dánok, és azt mondja, ezért pénzt is fog kapni, hogy elmeséli, hogy amikor meghalt, becsukódott a szeme, és az egyik kezében még ott volt egy toll, amivel írt, és amikor becsukódott a szeme, éppen abban a pillanatban ki is esett a kezéből a toll, és leesett az ágya mellé a padlóra, és széttört a toll. Azt mondja a Mari, ez egy nagy szimbólum... Ez nagy szimbólum?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (maga elé) Micsoda hülyeségek!
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (hirtelen megfordul) Látod, te sohasem vagy ott, amikor meghal egy nagy ember. Írhatnál egy könyvet erről. Szép pénzt kapnál. De te! Mások dolgai után rohanni, másoknak kikaparni a gesztenyét, azt érted, azt igen, neked meg marad a nagy semmi. Még a Mari barátnőmet sem ismered. Vele sem akartál megismerkedni.

A Boldogságcsináló némán legyint

Te csak ne legyintgess nekem! Láthatod, törted magad mindig, és most mégis nyugdíjaztak. *(Visszafordul az ablakhoz. Hirtelen)* Tanúkat hallgatnak ki! *(Közvetlenül mellette felberreg a kisasztalon álló telefon. Férje a fotelban felegyenesedik. De a készenlét felesleges. Felesége felrántja a kagylót, és miközben az utcát nézi, gyorsan)* Halló!... Igen. Ez az ő lakása... Igen, az újságíró. De már nem foglalkozik semmivel, nyugdíjas. *(Lecsapja a kagylót. Férje a fotelban visszadől. Felesége az utcát bámulva, hirtelen)* Haa! Mindenki tanú akar lenni.

Kis szünet

Nem is láttak semmit. Hát nem is láttak semmit! Én innen felülről láttam az egészet. *(Kis csend, majd határozottan megindul. A Boldogságcsináló mellett álló asztalról felemeli a hamutartót, kiviszi — erős víz-öblítés, vízzugás hangja —, visszajön a tiszta, víztől csöpögő hamutartóval, a helyére, a kisasztalra visszateszi, majd kinyitja a falnál álló ruhásszekrény ajtaját, esernyőt húz elő, megy az ajtóhoz, lenyomja a kilincset, visszafordul)* Lementem tanúnak. *(El)*

Szünet. A Boldogságcsináló most feláll, lassan cigarettát vesz elő és gyufát, rágyújt, mélyen, nyugodtan szívja a füstöt. Előtte — mint eddigi emlékképei — megjelenik Pipás, az öreg szerkesztőségi hivatalsegéd

PIPÁS (alacsony, ősz hajú, nagykockás ingben, bő, lötyögő fenekű nadrágban, szájában az elmaradhatatlan pipa) Bejöhetek, szerkesztő úr?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Bejöhet, Pipás.
PIPÁS Azért jöttem, el akarok búcsúzni.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Hát maga is tudja?
PIPÁS Beszélük.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Beszélük és örülnek.
PIPÁS Hát nem mondom, a fiatalok, a titánok. Kell a hely.

Kis szünet

De látja, engem sohasem nyugdíjaznak. Szerkesztőségi hivatalsegédet nem kapnak. Amikor legutóbb is mondtam, elég pihenni akarok, fizetésemelést adtak. En már itt halok meg, az íróasztalok és a nyomda között.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Ne panaszkodjon, Pipás.

PIPÁS Tudja, én is újságíró akartam lenni. De hát közbeszólt a sors. Gimnazista koromban véletlenül csináltam egy gyereket, a kismagyságát elvettem feleségül, kicsaptak, és elmentem dolgozni... Látja, milyen az élet? Akkor ezért nagyon el voltam keseredve. Most meg örülök. Ha akkor minden sikerül, talán már tíz éve otthon mereszhetném a nyugdíjas seggemet. *(Felnéz. Hirtelen)* Bocsánat.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem bántott meg, Pipás.

PIPÁS Hallja, csuda egy figura maga. Ötven éve vagyok lapoknál, de ilyet még nem láttam. Maga az ország lelki személtládája. Néha csak elnéztem, hogy mi van itt fogadónapokon. A sérültek, boldogtalanok, mind magának teregették ki a szívüket. És maga mindig intézkedett. Sokszor még éjjel is dolgozott.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Az másért volt, Pipás. Egyszerűen nem siettem haza.

Csend

PIPÁS Nem boldog?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Itt a szerkesztőségben voltam boldog.

PIPÁS (csodálkozva) Itt?...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (emlékezve) Egyszer egy öreg-asszony papagája kirepült az ablakon. Tíz éve senki mása nem volt, csak a papagája. Eljött hozzám, belebetegedett. Megírtam. A cikk után négy napig egy egész város, húszezer ember üldözte a papagájt, míg elfogta. És az öregasszony megint boldog lett.

PIPÁS Egyszer nem akar engem is meghallgatni?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Mondja, Pipás.

PIPÁS Van itt a városban ez a magányosok klubja vagy mi. Egyik este elmentem oda. De nem engedtek be. Az ajtóban megnézték a személyi igazolványomat, és azt mondták, van magának felesége, így hát nem mehet be. Van feleségem, mondtam, de én, kérem, mégis magányos vagyok.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Ez szabály, Pipás, hogy ne mehessenek be a szélhámosok. Nős emberek. Aztán elcsábítják ott a lányokat.

PIPÁS Hah, én? A fogatlan farkas! Képzeld, a múltkor már nagyon szaggatott a karom, elmentem az orvoshoz, az meg adott beutalót a fürdőbe, a masszázsbába. Hát felfektettek egy faágyra, aztán jött egy nagy behemót masszőr, és nekem. Ordítottam, úgy nekem esett. Hallja, mondtam, lassabban, mert ez fáj. Az meg csak, mint a barom, nyom tovább, és azt mondja, szorítsa össze a fogait. Hát mi az istent szorítsak össze, amikor csak egy fogam van! *(Hangosan, hosszasan, bugyborékolva felnevet)*

A Boldogságcsináló is mosolyog, aztán lassan elfordul, a hamutartóba pöcköli a cigarettahamut. Pipás eltűnik. A Boldogságcsináló visszaül a fotelba. És most színes batiztpongyolában — mint emlékkép — megjelenik előtte a felesége

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (kezében papírpénz, ingerülten a Boldogságcsináló tekintete elé löki) Ez a fizetésed? Ennyi?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Igen.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Hiányzik. *(Felnéz)*

Megint cigarettázol. Mennyi cigarettát vettél?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Vettem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE És még?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Könyvet.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Megint könyvet.
 Ez a mániád. Amikor ott a könyvtár, ingyen! És megint későn jöttél haza.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Dolgom volt.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Micsoda? Megint papagájok után futkostál?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ És ha igen? És ha most fehér egereket kerestem?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (erőltetett vidámsággal) Haha, oroszlanokat vagy kan kutyákat tartó öregasszonyok nincsenek?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Kár gúnyolódni. Semmit sem értesz az egészről. Sohasem értettél. Egy család sorsát intéztem. Egy asszony volt nálam, akinek részeges a férje. Veri a feleségét és a gyerekeit.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Veri? Náluk legálább történik valami.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Miért, itt mi történjen?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Itt ültem, és vártam, egyedül. Vártam, hogy jössz, és elmegyünk a Molnárékhoz.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Molnárékhoz nem megyek...
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Miért? Velük mi bajod?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ A múltkor négy órát voltunk náluk. Te akartad. Bemutattad nekik az új kabátodat, és két órán keresztül azt hallgattam, hogy a házban ki kivel izél, hogy az új kocsijukban hogyan működik a dugattyú meg a kuplung vagy mi.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Na és? Nagyon érdekes volt. Valamiről csak kell beszélni.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Valamiről! De engem nem érdekel a második emeleti Mancika, és nem érdekel a Mercedes kuplungjárata.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nehéz téged elviselni.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Te akartad. Te vettél el engem férjül!
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Megint a témánál vagyunk.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Igen. Harminc éve mindig.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Mit akarsz ezzel mondani?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Már elmondtam.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Csak nem akarsz megint válni?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Már régen kellett volna. Most már minek?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Elvehetnéd az egyik fehér egeres öregasszonyt. (Hirtelen) És hagyd már abba azt a cigarettázást! (Kikapja a Boldogságcsinálótól a cigarettát, és a hamutartóba dobja)
 Hosszú csengetés. Aztán még egy. A kép bemerevedik. A Boldogságcsinálótól Felesége eltűnik. Kis szünet. A Boldogságcsinálót felkapja a hamutartóról a cigarettát, beleszippant, de a cigaretta már elaludt, nem ég, visszateszi, és gyorsan elindul az ajtó felé, kimegy, de az előszobába nyíló ajtót nyitva hagyja. Hangok kintről

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hangja) Szervusz... Köszönöm, hogy eljöttél. (Vidáman) Régen láttalak.
FÉNYKÉPÉSZ (hangja) Valóban. De mi az a sürgős... üzenet várt...
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hangja) Feltétlenül beszélnem kell veled. Gyere.

Mindketten bejönnek. A Fényképész öltözete fehér köpeny, rajta nagy himzett embléma: „Foto Rédei”, mindkét karján fekete klott könyökvédő

FÉNYKÉPÉSZ (megáll, körülnéz) A feleséged?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Lement... Na ülj már le.
FÉNYKÉPÉSZ Nem, nem, sietek, várnak a vevők... Azt hittem, valami életbevágó...
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Az! Társulj velem!

Kis csend

Van időm, nyugdíjas lettem, dolgozhatnánk együtt...
FÉNYKÉPÉSZ Mit?... Már ne is haragudj... Nem vagy te fényképész.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (lelkesen, lendülettel) Nem arról van szó. Kitaláltam valamit, és ma kell elintéznem... ezért hívtalak.
FÉNYKÉPÉSZ Viccelsz?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem, nem. Új műtermet nyitnánk. Erre nagy igény van! És szeretném, hogy... belvárosi műtermed van... te lennél a főnök. Neked jó üzlet (némi öngúnyjal) ... nekem meg kielégítené a lelkesemet.
FÉNYKÉPÉSZ Megint valami világmegváltáson töröd a fejed. Emlékszem, egyszer a gimnáziumban feltaláltad az örökmozgót, a perpetuum mobilét.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (legyint, majd mohón) Te is sokszor gúnyoltál, hogy én mindig a más emberek boldogságát keresem... Kitaláltam valamit. Arról van szó ugyanis, hogy én sokat gondolkoztam azon, hogy az emberek, akik csak úgy bemennek hozzád fényképet csináltatni, és ezeket a képeket elküldik a szeretteiknek, akiket szeretnek, mert örömet, boldogságot akarnak nekik, elküldik nekik, de néma a fénykép, csak egy néma kép, és a kép nem beszél, és én azt szeretném, hogy akik elküldik a képet azoknak, akiknek boldogságot akarnak, beszéljenek is. (Hirtelen) Többszörös lesz így a bevétel... És boldogabbak lesznek az emberek is általa. (Halkan) Én értek a pszichológiához, hidd el, így lesz...
FÉNYKÉPÉSZ (érdeklődéssel) Nem értem... Hogyan képzeled?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (kapkodva rágyújt) Külföldön láttam... kidolgoztak... kidolgoztak egy viasszal bevont műanyag lemezt, és összeépítettek egy gramofont egy magnetofonnal, és aki képet csináltat, az a lemezre ott, mindjárt, azonnal a lemezre mondhatja, amit akar...
 Kis szünet

...és a lemezre mi is rá tudjuk... a lemez közepén van egy hely, oda mi is rá tudjuk ragasztani a képet, és akkor a képet a saját hangjukkal, a saját üzenetükkel küldhetik el az emberek, a szerelmeseik, a boldogok... A boldogok rámondhatják a boldogságukat... szeretlek, imádlak... és még meg is kérhetik a lány kezét a lemezen, a képpel. (Hirtelen) Na?! (Feleletet nem vár) Már ki is találtam a reklámszöveget. „Itt a Boldogságcsinálótól Boldogságterem!” (Skandalva) Boldogsága terem, ha a saját hangja van a lemezen!... Na? (Mélyet szippant, majd jókedvűen áll, kezében az égő cigaretta)

Hirtelen kinyílik az ajtó. Csöpögő esernyővel beviharzik a Boldogságcsinálótól Felesége

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Képzeld... koronatanú lettem. (Észreveszi a Fényképészt) Jó estét. (Hirtelen, sodrón a Boldogságcsinálótól) Láttad, mi történt az utcán?!

A Boldogságcsinálótól nem válaszol, szívja a cigarettát, máshol járnak a gondolatai

(Nem zavartatja magát, egy pillanatnyi megtorpanás után folytatja) Azt mondták, hogy én vagyok a legmegbízhatóbb tanú, mert volt, aki csak jobbról látta, volt, aki csak balról látta, én meg felülről láttam, és a rendőr főhadnagy...
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hirtelen) Elmegyünk.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (zavartan rácsap) Most? Hová?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Dolgunk van.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nem mész te most sehová!... És ne cigarettázz! (Hirtelen kihúzza a férje szájából a cigarettát)

A Boldogságcsinálótól most határozott, egy villanás, és a felesége kezéből a cigarettát visszarántja, a szájába kapja, mély slukkot szív, aztán hirtelen int a Fényképésznek, megfordul, és mindketten kimennek. Mielőtt még a felesége megszólalhatna, maga mögé rántja az ajtót

(Teheletlen dühvel) Ennek is elveszett a papagája!

MÁSODIK SZAKASZ

A szín változott. A játéktér — a nézőtérre merőlegesen — ajtóval elfelezett. Balról fotó- és hangfelvevő műterem. Jobbra a műteremhez tartozó, utcáról nyíló előtér.

Az előtér hátsó falát transzparens uralja: „Boldogságterem! Boldogsága terem, ha a saját hangja van a lemezen!” A transzparens alatt ajtó, rajta felirat: „Laboratórium.” Oldalt három fotel a várakozóknak. A műteremben fényképezőgépek, gépállványok, egy hosszú asztalon a Fényképész által szerkesztett hangfelvevő és lejátszó szerkezet (nagy-tölcséres gramofon, magnetofon, mikrofonok), valamint viaszlemezek, üvegcsék, ecsetek, téglék. A mennyezetről gömbmikrofon csüng. Alatta magas állványon valószínűleg nagy, műanyag bevonatú fényképezőgép, világító reflektorokkal felszerelve. A Boldogságszínáló és a Fényképész a műanyag bevonatú fényképezőgép mellett áll, új, fehér egyenköpenyben. A köpenyeken embléma: kék selyemmel hímzett hanglemez és benne egy hímzett piros szív

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ (a műanyag bevonatú fényképezőgépre mutat) Tehát, amíg a hangfelvétel készül, addig ez a gép többször önműködően exponál, és megcsinálja a képet?

FÉNYKÉPÉSZ Igen. De természetesen én a laboratóriumból irányítom.

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ (megfordul. A hangfelvevő készülék felé) Ez is rendben van?

FÉNYKÉPÉSZ A legnagyobb mértékben.

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ (játékosan) Akkor, hogy tudd, elmondom az alapszabályt... Amikor kinyílik a bejárati ajtó, köszönünk, megvárjuk, amíg belépnek, aztán megkérdezzük... megkérdezzük, de halkán, hogy mit parancsol az ügyfél, kis lemezt vagy nagy lemezt, beírjuk a nevét, beírjuk a címét, megkérdezzük, hová küldjük az elkészült lemezt, elmagyarázzuk, hogyan készül a lemez, bevezetjük a géphez, a gépet előkészítjük, feltesszük a lemezt, beindítjuk a gépet, félrehúzódnunk, tapintatosan magára hagyjuk azt, aki a lemezre beszél, hogy zavartalanul beszélhessen, hogy ne zavarjuk... mert ilyenkor a jelenlétünk gátolná, hogy őszintén megnyilatkozzon. Hogy az a kényszerképzet keletkezhesen benne, őbenne, hogy a lemez, amire beszél, nem a lemez, hogy a lemez, amire beszél, az egy másik ember, akinek beszél... (Hirtelen az előtér bejárati ajtaja felé) Egy nő áll az ajtónál!... Nézi!... Befelé! Most a reklámfeliratot nézi!... Megfogta a kilincset! (Megigazítja a köpenyét. Átmegy az előtérbe)

A Fényképész sietve bemegy a „Laboratórium” feliratú ajtón. Kinyílik az utcai bejárati ajtó. Belép Kavilák Mária. A Boldogságszínáló Kavilák Mária előtt áll

Jó napot kívánok, asszonyom.

MÁRIA (megáll, körülnéz, csak késve köszön) Jó napot. (De aztán hirtelen) Ma nyitott ez az üzlet?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Ma. Most. Öt perce, asszonyom.

MÁRIA Hallottam, hogy nyit.

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Nagyon örülünk, hogy hallotta. **MÁRIA** Azt mondták, hogy ez egy egészen különös, egyedülálló...

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Jól mondták, asszonyom.

MÁRIA Volt már itt valaki?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Mint hangsúlyoztam az imént, az imént nyitottunk.

MÁRIA Senki sem volt még itt?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Senki.

MÁRIA Akkor én vagyok az első?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Nagyon örülünk, hogy önt üdvözölhetjük elsőként.

MÁRIA Mert én azt akarom, hogy én legyek az első. Van egy barátnőm, ő mesélte, hogy ez nyit, és ő azt mondta, majd ő lesz itt az első, de én azt mondtam neki, csak holnap nyit, de én tudtam, hogy ma nyit, és én eljöttem, és ő csak holnap jön, mert azt hiszi, hogy csak holnap nyit, és majd azt hiszi, hogy ő lesz

majd az első, pedig én voltam az első. (Felnéz) Érti, uram?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ (zavartan) Értem. (Nem érti) Természetesen értem önt, asszonyom. (És egyre kevésbé érti)

Kis csend. **Mária** áll, mintha megmerevedett volna

(Halkan) Mivel szolgálhatok, asszonyom?

MÁRIA (izgatottan ismét körbetekint, váratlanul megindul. Körbe-körbe jár. Tekintete kapkodó, kutató) És hol az a gép?... hol veszik fel a hangomat, és mondja, hogy csinálják, én csak beszéllek, és már rajta is van a lemezen? És mondja, fel lehet ismerni a hangomat? (Feleletet nem vár, hadar tovább, és megállíthatatlanul megy befelé, az ajtó mögötti műterembe) ...és mondja, mennyit lehet beszélni, és mondja, rendes lemezzátszóról is le lehet hallgatni, és mondja, hányszor lehet lehallgatni, ahányszor csak akarom, vagy csak egyszer, vagy ahányszor csak akarom (hirtelen meglátja a készüléket, megtorpan), jé, ez az?, mondja, ez az? És minek ez a nagy tölcser, és még magnetofon is kell?... és mondja, ahányszor akarom, ahányszor csak akarom?

A Boldogságszínáló mozdulatlanul áll, nemhogy a beszéd ütemét, de még a nő mozgását sem tudja követni. Kavilák Mária végre, most már a szerkezettől megbüvölten, megáll, rácsodálkozik, és leül a szerkezet mellé állított székre. Csend

(Most már halkán) Szeretnék belebeszélni. (A tölcserhez hajol)

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Nem abba kell, asszonyom.

MÁRIA Nem? Hát mibe?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ (felemeli a mikrofont) Majd ebbe, asszonyom.

MÁRIA Akkor minek a tölcser?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Az a lehallgató, asszonyom.

Mária a tölcser nézi mereven

(Kihasználja az alkalmat, zsebéből blokkfüzetet, tollat vesz elő) Szabad a nevét, asszonyom?

MÁRIA Kavilák Mária.

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ (arcán zavart döbbenet, majd mosoly. Kicsit elfordul) Címe?

MÁRIA Vladár utca 112. I. emelet 2.

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Az elkészült lemezt hová küldjük majd, asszonyom?

MÁRIA Kavilák Mária, Vladár utca 112. I. emelet 2.

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Bocsánat, azt hittem, hogy valakinek küldi... Azt hittem...

MÁRIA Kinek?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Arra gondoltam, hogy meglepetést, örömet akar szerezni. Talán a rokonainak, asszonyom.

MÁRIA A rokonaimnak?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Bocsánat, asszonyom.

MÁRIA Ne kérjen bocsánatot, maga nem ismeri a rokonaimat.

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Nem, nem valószínű.

MÁRIA (felnevet) Szerencséje! Unalmas népség. Semmi fantázia! Szürkeség, mint a por! Két éve voltam az unokafivéreméknél, amikor elmeséltem nekik, mit ír a Dánok, hogy a Dánok most megírja élete főművét, elmeséltem nekik, hogy most az új könyvében bebizonyítja, hogy a semmi a minden... érti?... bebizonyítja, hogy a semmi a minden, mert a valami, az a semmi, érti?, akkor csak ültek fapofával, ő is, meg a felesége is, és azt sem tudták, hogy miről van szó, csak ültek. Érti?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ (már felismerte a helyzetet, rábólint) Értem! De ha szabad lenne megkérdeznem, milyen lemezt parancsol?

MÁRIA Miért? Milyen lemez van?

BOLDOGSÁGSZÍNÁLÓ Úgy értem, kis lemezt vagy nagy lemezt?

MÁRIA Nagy lemez is van? Nagy lemezt!

A Boldogságszínáló az asztalon álló dobozból egy nagyformátumú lemezt vesz elő, az egyik üvegcséből kiálló ecsettel lekeni, a lemezzátszó korongjára felteszi,

Máriának egy pillanatnyi szünetet sem hagy, a gépet beindítja, a mikrofont Mária kezébe nyomja

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (némi éllel) Parancsoljon, asszonyom. Beszéljen. (Hátrább lép, de ott marad Mária mögött)

MÁRIA (fogja a mikrofont, nézi, bal kezéből leteszi a retiküljét, a mikrofont mindkét kézzel markolja, egészen a szájához húzza, halkán, átszellemülten beszélni kezd, élvezzi) Bolond az egész világ. Mindenki bolond... Ez a lemez csak a halálom után hallgatható le... Bolond a világ. Az emberek nem tudnak élni. Félnék élni. Egymástól félnék élni. Félnék játszani, ha játszani van kedvük, félnék szeretni, ha szeretni van kedvük, mert félnék, hogy a másik meglátja, hogy játszik, és ezért nem játszik, pedig a másik, akitől félnék, az is játszani akarna, az is szeretni akarna, de az meg ettől fél, hogy ez mit szól, hogy ő játszik, így egyik sem játszik, csak fél, és a félelem szomorúság. Bolond a világ!, már Dánok is megmondta... Bolondok az emberek, ezt meg én mondom, Kivilák Mária. Mert én nem félek, mert én átlátok az egészen, mert én meg is mondtam a Dánoknak is,

A Boldogságcsináló arcán ismét gúnyos mosoly

az ironak, aki sok könyvet írt, hogy boldogtalan az emberiség. Bolond az emberiség! Van egy barátom, keserű, mint az epe, mert soha semmit sem mer, mert gyáva, nem mer még szeretni sem, még a férjét sem.

A Boldogságcsináló arcán most kaján mosoly

Csak ül otthon, begubózva, a csipketerítők közt tekeregve, mint a selyemhernyók, önmagával forgolódva, és sír, hogy unalmas az élete, hogy egyhangú az élete. De nem mozdul, semmit sem mer, csak hallgatni meri, hogy én merre járok, mit csinálok, hogy én boldog vagyok... Boldog, hogy én elmesélem, hogy mit mertem, amit ő nem mert, és amit a férje sem mer, boldog már attól is, hogy hallgathatja, már az is boldogság neki, pedig ez csak olyan, mintha azt hiszed, hogy lefeküdtél, pedig csak ülsz. (Felnevet, hangos, keserű nevetéssel, majd kis szünet után szinte szavalva) Bolond az emberiség! Ez az én irodalmi végrendeletem. Ha majd kiadják összes műveimet, ez a lemez adalék legyen. És ajánlás Dánoknak, hogy mindezt megértette velem...

A Boldogságcsináló hirtelen felpöcköli a gép még mozgó karját. Gépreccsés, villanás, a gép leáll

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (megfordul, finom gúnnyal) Megtelt a lemez, asszonyom.

MÁRIA Már? Csak ennyi?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Igen. Ennyi a rámondható szöveg.

Mária feláll, közelebb lép a Boldogságcsinálóhoz, tetszik neki, nézi

(Hűvösen a számlát nyújtja) Parancsoljon, asszonyom. A lemez egy hét múlva készül el. Utánvétellel küldjük.

MÁRIA (átveszi a számlát, de csak a Boldogságcsinálót nézi, halkán) Nem hozná el maga?... (Csend. Halkan) Egyedül vagyok.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Ez a szabály, asszonyom.

Mária egy ideig még mozdulatlan, aztán sértődötten a papírdarabot, a számlát a retiküljébe nyomja, sietve elindul kifelé, nem is köszön, az ajtó erőteljesen csapódik utána. A Boldogságcsináló mozdulatlanul áll. A Fényképész kiszalad a laboratóriumból, értetlenül megáll a hangosan nevető Boldogságcsináló előtt

FÉNYKÉPÉSZ Mi történt? Előbb állítottad le a gépet!
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (zsebéből előveszi a blokkfüzetet, sietve ír, a blokkfüzet egy lapját kitépi, és átadja a Fényképésznek) Légy szíves, hívd fel a fe-

leségemet. Ez a munkahelyi száma. Mondd meg neki, hogy azonnal jöjjön ide, mert rosszul vagyok.

FÉNYKÉPÉSZ (nézi a Boldogságcsinálót) De ugye nem vagy rosszul?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem. De kérek...

FÉNYKÉPÉSZ (semmit sem ért az egészből) Hát, én megmondhatom. (Kis ideig topog a cédulával, majd megfordul, kimegy, és besiet a „Laboratórium” feliratú ajtón)

Kis szünet. A Boldogságcsináló a gépen levő lemezt leemeli, megpörgeti, majd megsimítja, félreteszi, és feltesz egy másik viaszlemezt. Kinyílik az előtér bejárati ajtaja. Betántorog a Részeg, megáll, körülnéz, leül az első fotelba, kicsit fészkelődik, majd azonnal elalszik, horkol. Egy pillanat múlva ismét nyílik az ajtó, bejön az Egy Nő. Fiatal, megáll, köszönést motyog a horkoló felé, topog, leül a második fotelba. A Részeg le-lebukó fejjel, fel-felijedő tekintettel néha egy hosszú, fényes kést húz elő zakója belső zsebéből, megleheli, a nadrágja térdén fényesíti, aztán elteszi. A mellette ülő Egy Nő ijedten átül a harmadik fotelba, majd szinte mozdulatlan, csak néha igazít zavartan a pulóverén vagy a harisnyáján. Ha megmozdul, szoknyáját meghúzza a térde felé, elsimítja

(Sietve kilép a laboratóriumból. Észreveszi a két várakozót, megtorpan, köszön) Jó napot kívánok... (Aztán sietve megy tovább a műterembe a Boldogságcsinálóhoz) Megmondtam. Jön.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (bólint) Köszönöm.

FÉNYKÉPÉSZ (kapkodva) És itt van két ember. Vár.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (lassan elindul, kimegy az előtérbe, köszön) Jó napot kívánok.

A Fényképész ismét bemegy a laboratóriumba

(Nézi az előtérben ülő két embert) Együtt vannak? **EGY NŐ** (szomorúan a fejét rázza. Majd a Részegre mutat) Ez az úr jött előbb.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (megérinti az alvó Részeg vállát) Tessék, ön következik.

RÉSZEG (most ébred, felugrik) Tessék?!... Mi?!...
Mehetek?!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (előveszi a blokkfüzetet) Szabad lesz a... nevét?

RÉSZEG Karács Mancsi. Benkő utca 42. Oda küldjék a lemezt.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Kis lemezt vagy nagy lemezt?

RÉSZEG Kis lemezt. Egy szép kis lemezt.
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Köszönöm. (A műterembe vezető ajtó felé mutat) Tessék... Erre tessék. (És ő is megy a Részeg után)

RÉSZEG (belép a műterembe. A mikrofonok és a fényképezőgépek között körbe-körbe jár. Mindegyiket egészen közelről megnézi. Majd az öt követő Boldogságcsinálóhoz) Melyikbe beszéljek bele?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (új lemezt tesz a gépre, a gépet beindítja) Egyikbe sem kell belebeszélnie. Ez egy korszerű hangszigetelt szoba, az elhelyezett mikrofonok segítségével, bárhol beszél, kitűnő lesz a hangminőség.

RÉSZEG (a földet nézi) Le is térdepelhetek?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (a Részeg mellett) Le. De mi nek?

RÉSZEG (ábrándozva) Úgy akarom.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Akkor térdepeljen le. De siesen beszélnie, mert gyorsan megtelek a lemez.

RÉSZEG Köszönöm, hogy letérdepelhetek. Nagyon köszönöm, mert én nagyon így akarom. (Térdre zuhan)

A Boldogságcsináló tágra nyílt tekintettel áll

(Térdepelve, áhitattal) Mancsi! Drága Mancsi! Gyere vissza hozzám, ne dobj el magadtól! (Imára összeteszi a kezét, az ég felé) Összetett kézzel könyörgök, gyere vissza hozzám, Mancsi... Színjózan vagyok, drágaságom, nem fogok többet inni, és nem megyek többet a bűn lejtőjére, isten engem úgy segéljen! (Hirtelen a zakója belső zsebéből előránt egy lapos pálínkás-üveget, ezen maga is meglepődik, nem ezt akarta előhúzni, az üveget félrelöki, majd hirtelen ugyan-

abból a belső zsebből előrántja a hosszú, fényes kést, nézi, szúrásra markolja. Hirtelen, kitörve) Ha nem jössz vissza hozzám, megöllek, Manci! Most vettem a kést, huszonöt centi a pengéje, beleszúrom a szívedbe, bele a közepébe, és belemegy a szíved közepébe. Tíz centire van a szíved a mellyed alatt, és huszonöt centi a penge, Manci! (Kis szünet, kezéből a kés lassan lefordul, öklével a mellét veri) Bocsáss meg... Bocsásd meg, hogy megbántottalak... (Hirtelen komolyan) Nem tudok nélküled élni... Hiányzik a szereteted, a gondoskodásod. Nem tudom elfelejteni az elmúlt tíz évet és a gyerekként. (Felbőg) Hiányoztok! (Énekelni kezd)

Ti vagytok nekem a minden,
Ti vagytok nekem a test,
Ti vagytok nekem az étel,
És ti vagytok nekem a só.

A hangfelvevő gép hirtelen megáll, és erőteljesen felberreg a felvétel végét jelző csengő. A Boldogságcsináló megérinti a Részeg vállát

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Vége.

RÉSZEG Vége?! (Zavartan feláll, a földről a kést felemeli, kapkodva zsebre dugja, de a lapos pálinkásüveget otthagyja, elindul kifelé. Nem néz semerre, csak megy a kijárat felé, és közben mutatóját nyomtatókészen fel-jelemlelve ismétli) A neve Karács Manci!... A címét bementem!... A neve Karács Manci. (Hirtelen megfordul. Áll. A Boldogságcsináléhoz halkán) Nagyon szeretem, de elhagytam. Elhagytam a lovakért. Az ügetőért. (Bánatosan, álmódzva) Gyerekkorom óta szeretem a lovakat. (Lassan el)

Kis szünet

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (a következő várakozóhoz, az Egy Nőhöz a műterem felé mutatva) Parancsoljon, ön következik, asszonyom.

EGY NŐ (zavartan feláll, elindul a hangfelvevő terembe, közben halkán) Nagy lemezt kérek. A nevem Kovács Jenőné. Tölgyfa utca 160.

A Boldogságcsináló jegyez, és megy a nő után. Mindketten megállnak a mikrofonok között

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Egyik mikrofonhoz sem kell közel lépnie, asszonyom. Amint megindítottam a gépet, tessék elkezdni beszélni. A beszéd végét csengő jelzi, és leáll a gép. (A géphez lép, a Részeg lemezét levezi, egy fiókba elteszi, új lemezt tesz a gépbe, elindítja a gépet) Tessék, asszonyom... (Hátrahúzódik)

EGY NŐ (zavartan áll, nem mozdul, némán sír. Majd halkán) Kedves, drága apukám. Ne haragudj, hogy lemezt küldök neked, de el kell mondanom neked, hogy én még most is, mindenek után is szeretlek. Ezt el akartam már többször mondani neked, telefonon kértelek, könyörögtem, találok velem, nem, ezt sem tetted meg. (Zokog) Drága apukám. Emlékezzél a sok szép együtt töltött évre, és talán, ha meghallod a hangomat, talán egy kicsit még emlékezni fogsz, nem lehetsz te annyira kegyetlen, hogy még az emlékezést is megtagadod tőlem. Emlékezz, hogy mennyit nevtünk, álmódtunk együtt, emlékezz, hogy szép volt, emlékezz, hogy én mindent megtettem érted, emlékezz, hogy milyen boldog voltam, amikor először lett volna gyerekként, és te azt mondtad, nem akarsz gyereket, és akkor elvettem, és már boldog voltam, hogy elvettem, mert te boldog voltál, és így, így boldoggá tettelek, és ha téged boldoggá tettelek, az már boldogság volt énnekem. Emlékezz, azóta nem lehet gyerekem, azóta végeztél, mérnök lettél, és amikor mérnök lettél, itt hagytál egy másik nőért, eldobtál, és én itt maradtam tenékkül, a gyermekem nélkül, szeretlek, és mindent megbocsátok, nem lehetsz te olyan gonosz, hogy már mindent elfelejts. Emlékezz, azt mondtad, ha végzel, ha mérnök leszel, megünnepeljük, elmegyünk egy szép helyre vacsorázni, eszünk egy jó borjúlábat, rántva, tartármártással, és iszunk hozzá sört, amit annyira szeretsz... hol van az a vacsora, hol van az ígéreted, hol vannak az álmaink?...

A gép hirtelen leáll, felberreg a csengő

(Az Egy Nő kapkodva, zsebkendőjével megtörli a szemét, lehajtott fővel elindul kifelé, csak egy pillanatra áll meg a Boldogságcsináló előtt. Szemét törölve, szegyenkezve) Bocsánat... A lemezt az én címemre küldjék. (Zavartan) Jó napot kívánok... Jó napot. (Színpodra el)

Amint becsukódott a bejárati ajtó, egy pillanat múlva ismét kinyílik. Piros — nagy gyöngyházvégű tűvel rögzített — kalapban megjelenik a Boldogságcsináló Felesége. A Boldogságcsinálóba ütközik

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nahát!... Azt mondták, hogy rosszul vagy.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Én?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Valaki telefonált...

És utána rosszul lettem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Te?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (kis szünet után)

Most, te nem vagy rosszul?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nem te telefonáltál?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ De.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE És?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (játsszik, előremutat, a műterem ajtaja felé) Parancsolj.

A Boldogságcsináló Felesége értetlenül áll, majd kapkodó tekintettel elindul a műterem felé. A Boldogságcsináló a műterem ajtajának kulcsát — belülről — ráfordítja a zárba, majd a kulcsot zsebre teszi. Megy a felesége után

(A műteremben egy székre mutatva) Tessék, foglalj helyet.

A Boldogságcsináló Felesége leül. A Boldogságcsináló felteszi a gramofonra Kavilák Mária lemezét. Karba ölti a kezét, és a felesége háta mögé áll. Hirtelen, hangosan megszólal Kavilák Mária kicsit recsegő lemezhangja

MÁRIA (lemezhangja) Bolond az egész világ. Mindenki bolond!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (hirtelen, felismeréssel) Ez Kavilák Mária!

MÁRIA (lemezhangja) Ez a lemez csak a halálom után hallgatható le.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (döbbenet) Meghalt?

MÁRIA (lemezhangja) Bolond a világ. Az emberek nem tudnak élni. Félnék élni. Félnék játszani, ha játszani van kedvük, félnék szeretni, ha szeretni van kedvük, mert félnék, hogy a másik meglátja, hogy játszik, és ezért nem játszik, pedig a másik, akitől félnék, az is játszani akarna, de az meg ettől fél, hogy ez mit szól, hogy ő játszik, így egyik sem játszik, csak fél, és a félelem szomorúság.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (álmélkodva) Nahát!

MÁRIA (lemezhangja) Bolond a világ! — már a Dánok is megmondta... Örültek az emberek, ezt meg én mondom, Kavilák Mária. Mert én nem félek, mert én áltatok az egészen, mert én meg is mondtam a Dánoknak is, az írónak, aki sok könyvet írt, hogy boldogtalan az emberiség. Bolond az emberiség!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (lelkedéssel) A Dánok!...

MÁRIA (lemezhangja) Van egy barátnőm, keserű, mint az epe, mert soha semmit sem mer, nem mer, mert gyáva, még szeretni sem, még a férjét sem.

A Boldogságcsináló Felesége felugrik, de aztán szinte megmerevedik, mert hallja a további szöveget

(Lemezhangja) Csak ül otthon, begubózva, a csipke-terítők közt tekeregve, mint a selyemhernyók, önmagával forgolódva, és sír, hogy unalmas az élete, hogy egyhangú az élete.

A Boldogságcsináló Feleségének a meglepetéstől hang nem jön ki a torkán, csak a szája széle remeg, a székre roskad

(Lemezhangja) De nem mozdul, semmit sem mer, csak hallgatni meri, hogy én élek, hogy én hová, merre járok, mit csinálók. Boldog, hogy én elmesélem, hogy mit merem, amit ő nem mert, és amit a férje sem, mert gyáva, boldog már attól is, hogy hallgathatja, már az is boldogság neki, pedig ez csak olyan, mint mikor azt hiszed, hogy lefeküdtél, pedig csak ülsz. (Felnevet, hangosan, keserű nevetéssel)

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (felháborodva, karjával kapál a levegőben, alig jön ki hang a torkán) Hát ez... ez, örült... ez, ez...!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (megállítja a gramofont, a gramofonról leemeli a lemezt, felmutatja) Meghallgattad?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (visszafojtott dühvel) Meg.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (kiabál, játszik) És megértetted?!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (riadtan) Meg.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hirtelen meglóbálja a lemezt, földhöz csapja. A lemez széttörik. Továbbra is csak játszik) Nem merem azt csinálni, amit akarok?! Nem?!... Gyáva vagyok? Ezt meséled?!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (még riadtabban) Mered.

A Boldogságcsináló körülnéz, még nem tudja, mit akar tenni, de aztán megpillantja a földön levő lapos pálinkásüveget, amit a Részeg itt hagyott, felkapja. Ismét felnevet

(Nem veszi észre, hogy a férje csak játszik, rémülten hátrál a már szinte eszelősen nevető férje elől az ajtó felé, az ajtót ki akarja rántani, de hiába erőlködik, az ajtó zárva. Kétségbeesetten) Ki akarok menni! Elmegyek... Te megörültél!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (abbahagyja a nevetést) Én?! Teljesen normális és teljesen józan vagyok. (Majd ismét játszani kezd: elszántan közelít a felesége felé)

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (ismét, most már kapkodva az ajtóhoz menekül, rángatja) Engedj ki! Azonnal engedj ki!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (lassan, kimérten, de egyre határozottabban közelít a felesége felé) Izgalmas életet akarsz? Hát legyen!

A felesége még mindig rángatja az ajtót

Ne rángasd! Bezártam! Nem tudsz kimenni!...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (felsikít) Örült, örült! Segítség!!!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (elkapja a feleségét) Hát veled is történik végre valami! Elmesélheted a Máriának. Már te is mesélhetsz!...

A Boldogságcsináló Felesége kapkod, leesik a kalapja

(Elengedi a feleségét, kis csend, zsebéből előveszi az ajtó kulcsát, a zárat kinyitja. Halkan) Tessék, elmehetsz... És ha akard, másként fogunk élni, hogy veled is történjen valami. Ha neked nem elég, hogy szeretlek, hogy mindig elmondtam még a gondolataimat is. Nem volt elég! Te már oda sem figyeltél, tudom, már oda sem figyeltél, amikor beszéltem, és egy napon ezért már nem is beszéltem többé neked. (Csend. Lassan kinyitja az ajtót) Tessék. Elmehetsz.

A Boldogságcsináló Feleségének kalapja a földön, kapkodva felkapja, és kalapjával a kezében az előtérben keresztül hirtelen ki. Az előtér utcai bejárati ajtaja nyitva marad. Kis szünet. A Boldogságcsináló előtt a földön a nagy gyöngyházbégű kalaptű. A felesége itt felejtette. A Boldogságcsináló most észreveszi, felemeli, kiviszi az előtérbe, és a nyitott ajtónál álló kisasztalra leteszi. A nyitott ajtónál egy pillanat múlva megjelenik az Újságíró

ÚJSÁGÍRÓ (belép, megtorpan, majd köszön) Jó napot kívánok.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (végigsimít kócos haján, felnéz) Jó napot.

ÚJSÁGÍRÓ (kissé félénken) Kérem szépen, én a főnökkel szeretnék...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Tessék. Én vagyok. (Fésüli a haját) Parancsoljon.

ÚJSÁGÍRÓ (zakója zsebébe nyúl, igazolványt mutat) Újságíró vagyok...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (az igazolványra pillant, halkan) Én is az voltam.

ÚJSÁGÍRÓ (lelkesen) Igen? Akkor nagyon jó. Akkor ön majd pontosan ért engem. Az önök tevékenységéről akarok riportot írni.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (elzárkózva, kicsit sértetten) Kérem, én most erre nem érek rá...

ÚJSÁGÍRÓ (hirtelen) Csak két perc. Tudom, ennyi egy lemezfelvétel. Egy felvételre befizetek, és két percre ön most az enyém.

Csend

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (halkan) Tetszik az ötlete, kollega.

ÚJSÁGÍRÓ (felszabadultan) Tevékenységéről csak annyit, hogy ismerem, kitűnő ötlet, gratulálok.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Köszönöm. De ezt én...

ÚJSÁGÍRÓ (az előbbi választ nem is hallja, önmagával van elfoglalva, nyomatékosan felemeli mutatóujját) Nagy ötlet!... De én a riportom végén javasolni fogom, hogy az ötletet fejlesszék tovább. Ezért jöttem, ezt akarom elmondani, és a véleményét kérni, egyetért-e velem... Ide ugyebár bejönnek az emberek, lemezzre mondják bánatukat, örömeiket, de ez visszhangtalan marad, gondolt-e már erre, uram?!

És amikor önmagának mondja, önmaga címére küldeti valaki a bánatát, örömeit, gondolt-e már arra, hogy ezt azért teszi, mert egyedül van, mert rettenetesen magányos, és ha másnak nem is, hát egy tárgynak, egy mikrofonnak mondja el a bánatát? (Jegyzetfüzetet húz elő, jegyez) Volt-e már olyan, aki a saját címére küldte el a lemezzel, uram?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Volt. A legtöbb ilyen.

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat.

Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

ÚJSÁGÍRÓ A szerkesztőségben, uram, ahol dolgozom, a magányos emberek a fogadónapokon sorban állnak, és tudja, a legtöbbben nem akarnak semmit, az égvilágon semmit, csak azt, hogy meghallgassák őket. Hogy a beszédükre válaszoljanak, hogy visszhangozza valaki a bánatukat, örömeiket, „igen”, „nem”, „igen kérem”, „nem kérem”... és ennyi is elég, ennyi is több, mint a semmi, már társat találtak. Kérem, önöknek nem gépet, hanem társat kell adniuk az embereknek, meghallgató társat, tanácsadó társat. Kimondom... meg kell alapítaniuk a Boldogságcsináló Meghallgató Hivatalt. Azt, uram!

HARMADIK SZAKASZ

A szín ismét változott. Otthonosan berendezett társalgó. Íróasztal, telefon nincs, csak egy kis dohányzóasztal. Rajta cigarettatartók, hamutálak. Az asztal két oldalán egy-egy fotel. Több helyen padlóváza virággal.

A háttérben a falat plafonig érő polcos és fiókos szekrények fedik, kartonlapok sorakoznak ott, a fiókokon és a polcokon feltűnően nagy betűk és számok. A szekrény sor között a magasban elektromos óra. Alatta transzparens: „Boldogságcsináló Meghallgató Hivatal.” A transzparens alatt ajtó: ez vezet az öltözőbe. A Fényképész baloldalt a sarokban, a kijárat ajtó mellett egy kis széken ül, térdén vastag dosszié, figyeli a beszélgetést, és annak szövegét kartonlapokra jegyzi. A Boldogságcsináló a dohányzóasztal egyik oldalán a piros fotelban. Az asztal másik oldalán a Középkorú Férfi. A Boldogságcsináló most szakállas, sűrű szemöldöke van, és sötét napszemüveget visel: ez jelmez. Beszélgetés közben többször a feje fölött lógó elektromos órára pillant

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (a középkorú férfival szemben a férfira néz) Szóval lelkiismeret-furdalása van?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (a földet nézi) Igen.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hátkán) Nézzen rám.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (felemeli tekintetét) Tessék?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (nyomatékosan) Tehát lelkiismeret-furdalása van?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (felemelt fejjel, mereven) Igen.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Szóval, megcsalta a feleségét?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Nem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Az imént, néhány perccel ezelőtt azt mondta, hogy igen.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Igen.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Tehát megcsalta.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Nem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Kérem... Most igen vagy nem?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (kezét tördei) Igen, de nem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem értem pontosan. Legyen szíves és mondja el részletesen.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (hirtelen) Én nagyon szeretem a feleségemet!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Ebben senki sem kételkedik.

Hisz éppen azért jött ide, mert miatta van lelkiismeret-furdalása.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Igen... igen! Én imádom a feleségemet, és azért van lelkiismeret-furdalásom. Azóta nem merek a szemébe nézni.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Mióta?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Azóta, hogy megcsaltam.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Tehát mégis megcsalta.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Nem. És ő nem is tud róla.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Miről?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Hogy én megcsaltam.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Azért, mert a felesége nem tud róla, maga még megcsalhatta.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI De nem csaltam meg, és ő mégsem tudja, hogy én megcsaltam. Hát ebben éppen ez a különös.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (egy pillanatra az órára néz, majd a férfi felé bólint, ráhagyja) Értem. (Pedig nem érti)

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (ezen fellelkesül) Na, látja, hogy ez a legnagyobb hiba, amit elkövettem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (kizökken) Mit?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Hát a bűnt! Hogy megcsaltam.

És éppen akkor, amikor velem volt.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (izzad, tehetetlenségében felnyitja az egyik cigarettatartó tetejét, cigarettával kínálja a férfit) Parancsoljon. Pall Mall, Kent, Philip Morris.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Hát ha legalább azt tudnám. Akkor bocsánatot kérnék tőle is, és a feleségemnek is bemutatnám, és megmondhatnám, hogy ő is tanú-

síthatja, hogy nem történt semmi, csak egy meg-

gondolatlan pillanat volt.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Kérem szépen... a tényeket.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Szóval az történt, hogy mentünk a feleségemmel karonfogva az utcán, éppen egy ke-

lengyebolt felé mentünk, mert a feleségem a nyolca-

dik hónapban volt, és pelenkát akartunk venni, és

akkor hirtelen megláttam egy nőt, fiatal volt, szép,

az egyik mellékcaból jött, és én akkor gondolat-

ban... gondolatban ott megcsaltam a feleségemet.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Hát csak ez történt?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Csak?! Maga nem érzi ennek a

jelentőségét? Ha már gondolatban, akkor már a való-

ságban is, mert a gondolat a valós emberi akarat.

Egyszer egy könyvben azt olvastam, már nem tudom,

hogy hol, hogy az ember nem az, amit csinál, az ember az, amit gondol.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (megfogja a férfi kezét, egészen közel hajol hozzá) Nincs semmi baj. Nyugodjon meg... Ugye már könnyebb, hogy elmondta, hogy meggyóna?

A Középkorú Férfi lassan bólint

És vegye tudomásul, nincs az a férfi, aki a feleségét legalább gondolatban, legalább egyszer ne... Ért engem?

KÖZÉPKORÚ FÉRFI Értem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Ez nem bűn. Felejtse el az egészet, szeresse nagyon-nagyon a feleségét, és akkor majd egy idő után meg tud bocsátani önmagának is.

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (egy ideig némán ül, néz maga elé, majd lassan feláll, fogja a Boldogságcsináló kezét, nem engedi el, lassan mozgatja, ahogy beszél) Köszönöm. Köszönöm, uram... És szeretném, ha holnapra is előjegyezne... Délben tudnék jönni. Pontosan délben. Mert akkor van ebédidő. Szeretnék még önnel elbeszélgetni.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hagyja, hogy a férfi még mindig szorítsa a kezét) Felesleges, uram, erről már nincs mit mondanunk...

KÖZÉPKORÚ FÉRFI (hirtelen elengedi a Boldogságcsináló kezét) Erről? Nem erről. Azt szeretném elmondani, hogy amikor megcsaltam a feleségemet... (Elindul a kijárat felé, mint egy holdkóros. Megy a kijárat ajtóhoz. És a megdermedt Boldogságcsináló előtt lassan kilép az utcára)

Amint a Középkorú Férfi mögé csukódik az ajtó, a Boldogságcsináló a feje fölött elhelyezett nagy órára pillant, leveszi álszakállát, felragasztott szemöldökét

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (felsóhajt, a Fényképész felé) Ki következik?

FÉNYKÉPÉSZ (a kezében tartott dossziét és kartonlapokat az egyik, sorszámmal és betűvel ellátott szekrényfiókba teszi, majd egy másik polcra új iratcsomót emel le) Az a munkás, aki tegnap is itt volt.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Értem. (Leveszi a napszemüvegét is)

Hirtelen hosszú telefonberregés az öltöző felől. A Fényképész az öltözőbe szalad. A Boldogságcsináló sietve kiüríti a hamutartókat, rendbe teszi a fotelokat

FÉNYKÉPÉSZ (hirtelen) Jaj, istenem...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hátrafordul) Mi történt?

FÉNYKÉPÉSZ (kapkodva) Mindjárt itt lesz a feleséged.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Mii?!

FÉNYKÉPÉSZ Bejelentkezett.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Mit akar?

FÉNYKÉPÉSZ (Ami a többiek. (Elkapja a tekintetét) Azt mondta, családi gondjai vannak.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Tudja, hogy én dolgozom itt?

FÉNYKÉPÉSZ Nem. Szó sincs róla. Érdeklődni kezdett, mint mindenki, de én megmondtam, hogy nálunk teljes a diszkréció, sem a pszichológus, sem az ügyfél nevét nem adjuk ki, mindenkit csak sorszámozunk. (Kis szünet. Kihúz egy fiókot) A feleséged lesz a B 622-es. (Hirtelen az üvegezett bejárati ajtó felé) Jön a munkás. (Leül a helyére, egy székre a sarokban)

A Boldogságcsináló a faliorára pillant, és sietve bemegegy az öltözőbe. Majd egy pillanat, és átmaszkírozva, kétsoros öltönyben, nyakkendő nélküli fehér ingben, micisapkában siet ki, és ismét leül a szokott helyére a dohányzóasztalhoz. Nyílik az ajtó. Középkorú micisapkás munkás lép be. Megáll

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (feláll) Jó napot kívánok. Már vártam. Tessék, kérem, foglaljon helyet.

A középkorú Munkás a másik fotelhoz lép. Mindketten leülnek

MUNKÁS (leveszi micisapkáját, térdére simítja, majd a padlót nézi, és így szól halkán) Én mégis megölöm az öcsémet.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (szintén halkán) Már tegnap megmondtam, ennek semmi értelme. Én mondom ezt magának, mint munkás a munkásnak.

MUNKÁS (halkán, de elszántan) Nem tehetek mást. Meg kell tennem. Amikor húsz éve segédmunkás voltam, én is elmehettem volna iskolára, küldtek, jó fejem volt, mehettem volna, nem mentem, azt mondtam az öcsémnek, nézd, öcsém, én dolgozok tovább, jól keresek, megélünk egy pénzből ketten is, menj, tanulj tovább, én biztosítom neked a jövődet. Biztosítottam. Güriztem. Az én kenyeremet ette, és most tessék, megtagadott. Pedig én tettem érte mindent. Én! Az én véreimből lett, ami lett. (Sir) Amit szerzett, az... az én diplomám.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nyugodjon meg. Csak nyugodtan...

MUNKÁS Nyugodtan? Hát hogy lehet nyugodtan?... Tegnap délután kimentem a Dózsa-meccsre a munkatársaimmal. Egyszer csak, ahogy megyünk, látom, hogy a bejáratnál megáll egy autó. Ni, mondom, az öcsém. Az öcsém, mondom a társaimnak! És integetek is, szervusz, öcsém, szervusz. Ő meg csak oda se néz, becsapja az autó ajtaját, és megy, még nem is köszön, megy azzal a nővel, akivel volt, nem is köszönt, csak ment, és szégyellte, hogy én a bátyja vagyok, és nem is nézett rám. És akkor mondták a munkatársaim, mit marhaskodsz, hogy az a te öcséd, még nem is köszönt. De, de, mondtam én, biz' isten az öcsém. De erre ők, képzelődsz, komám, és nevettek, hogy még csak nem is köszönt vissza az öcsém. (Hirtelen felnéz) Hát ember ez? Hát az?!

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hogy a Munkást valamelyest megnyugtassa, felkattintja a második, az egyszerűbb cigarettatartó tetejét, és cigarettával kínálja) Tessék. Gyújtson rá. Kossuth, Munkás, Terv.

MUNKÁS (zaklatottan) Köszönöm. Munkás. Én csak azt szívom. (Rágyújt, fújja a füstöt) Vannak most ezek a mindenféle szagos-pácolt flancigik mézzel meg csokoládéval vagy mivel pácolva, az kell a flancosoknak. (Hirtelen ismét beremeg) A flancosok!... Az öcsém egyszer régen elhívott egy társaságba, mondta, mondjam azt, hogy mérnök vagyok, mert ott ugye azt kell. Mondtam, nem mondom én, segédmunkás vagyok én. Akkor addig-addig beszélt, hogy így kell, hogy így meg úgy, hogy belementem. Akkor elmentem. Akkor ott mindenféléről szó esett, ki mit csinál. Tőlem is kérdezték, hát ön mit csinál. Ön!! Én meg hirtelenében azt mondtam, hogy segédmunkás vagyok, hirtelenében el is felejtettem, hogy nekem hazudnom kell. És akkor az öcsém kivezetett. Megfogott ott az emberek előtt, kivezetett, azt mondta, hogy részeg vagyok, már eleget ittam, haza kell mennem, és kitett az utcára, és többet nem is állt szóba velem. Az öcsém!... Hát ember ez? Ember az ilyen? És most a meccsen is ott maradtam szégyenben a társaim előtt. Csak álltam ott. Ők meg nevettek. (Hirtelen felugrik, a Boldogságcsinálóra mutat) Maga lesz a tanúm, hogy miért öltem meg. Maga! (Hirtelen ki)

Csend

FÉNYKÉPÉSZ (feláll, halkán) Megöli?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem. Holnapig most megnyugodott. És holnap megint eljön. (Kigombolja a zakóját) Ki következik?

FÉNYKÉPÉSZ A...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Ja, igen! A feleségem. (A Fényképészhez) Légy szíves, csinálj rendet. És tegyél virágot az asztalra. És kölniszórást is kérek. (Bemegegy az öltözőbe)

A Fényképész kiüríti a hamutartókat, rendbe teszi a fotelokat, az egyik számozott fiókból művirágot húz elő vázástul, majd ugyanabból a fiókból nagy parfümpumpát emel ki, és körbeszagosítja a helyiséget. A Boldogságcsináló ki, női ruhában, parókában, magas sarkú cipőben, de nem rikitó, nem vásári

FÉNYKÉPÉSZ (megpillantja a Boldogságcsinálót. Csofálkozva) Szép! Mintha jól is állna neked.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Köszönöm.

Csend

Ha megjön, kérek, hagyj magunkra.
FÉNYKÉPÉSZ Természetesen. (Elteszi a pumpát. Bemegegy az öltözőbe)

A Boldogságcsináló leül a dohányzóasztalhoz, a helyére. Kis szünet. Nyílik a bejárati ajtó, kiskosztümben megjelenik a Boldogságcsináló Felesége

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (belép, majd zavartan megáll) Jó napot kívánok.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (feláll, a felesége mellé lép, és halkán) Jó napot kívánok. Tessék. Fáradjon beljebb... Foglaljon helyet.

Mindketten leülnek

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (keresztbe rakja a lábát, halkán) Kérem... én...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Értesítettek a jöveteléről, asszonyom. Legyen hozzánk bizalommal. Nálunk teljes a diszkréció. Miben állhatunk a rendelkezésére?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Hallottam, hogy létezik ez a Meghallgató Hivatal, ahol tanácsal is szolgálnak. Gondoltam, megpróbálok... gondoltam...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (kezd belejönni a játékba, ott-honosan) Jól gondolta, asszonyom. Parancsoljon.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Hat hónapja nem élünk együtt a férjemmel. Egy meggondolatlan pillanatban úgy éreztem, nem megy tovább, és felkértem, hogy menjen el.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Elküldte?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Igen. Már nem bírtam tovább.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (hirtelen) És?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (egy pillanatra felnéz) És most szeretném, ha visszajönné. Mit tegyek?

Kis csend

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Előljáróban, hiszen még csak nem is ismerem a gondját, de máris szabad legyen megjegyeznem, hogy a döntését nem szabad elhamarkodnia, asszonyom. Jól meg kell gondolnia.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Este lefekszem, és nem hallom a szuszogását, reggel felkelek, és nincs, akinek reggelit készítek. Harminc év alatt megszoktam. És most hiányzik... Én mindig olyan voltam, hogy mindig kellett valaki, akiről gondoskodhattam. Én neveltem a húgomat is. Amikor meg megnőtt, és már nem kellett róla gondoskodnom, férjhez mentem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (kis csend, halkán) Értem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (kinyitja a retiküljét, fényképeket vesz elő, válogat köztük) Nézze, kérem, milyen szép pár voltunk. (Másik képet mutat) Nézze, milyen kövér volt. Jókat főztem neki. Mindent beszereztem. Pedig nehéz volt. Háború volt. (Elérzékenyülten) Aztán egy idő után minden véget ért.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (visszaadja a fényképeket) Miért, asszonyom?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Minden hideg lett körülöttünk. Mintha jégfal lenne közöttünk... Ezt egy könyvben olvastam. Ezt a hasonlatot. A Dánok

írta. Az a nagy író. Biztos ismeri. Ő írta, de így igaz. *(Hirtelen)* Ön talán megért engem. A férjemnek olyan az alaptermészete, hogy mindig csak a munkájáról beszél. Mindig. Ha elmentünk társaságba, még ott is mindig csak a munkájáról beszélt, meg arról, hogy miket olvasott... Shakespeare meg ilyesmi... pedig ott mindenki másról beszélt, és senkit sem érdekelt, hogy ő miről beszél. Így aztán egy idő után már nem is jártunk társaságba, csak mindig veszedtünk.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Mi a kedves férje foglalkozása?
BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Újságíró. Újságíró volt. Most már nyugdíjas.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Jelentékeny egyéniség volt a férje? Úgy értem, kiemelkedő újságíró-egyéniesség?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(elteszi a fényképeket)* Nem. Úgy gondolom, hogy nem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Miből gondolja, asszonyom?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nem vitte semmire... Mindig a más ügyei után rohant.

Csend.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ *(lassan felnyitja a kisebbik cigarettatartó tetejét, cigarettával kínálja a feleségét. Erőltetett kedvességgel)* Dohányzik, asszonyom? Tessék, parancsoljon. Kossuth, Munkás, Terv.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Köszönöm, nem dohányzom.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Én sajnós igen, ha megengedi. *(Rágyújt. A felesége felé fújja a füstöt, de nem durván. És mintha most jutna eszébe)* Bocsánat... Meg sem kérdeztem, nem zavarja? *(Kezével a felesége elől hessegeti a füstöt)*

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(mosolyogva)* Nem, nem. Határozottan kellemes.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Asszonyom, ha megkérném, beszélne a házasságuk kezdetéről.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Szívesen. 1944-ben ismerkedtünk meg. Nálunk lakott, hónapos szobában. Fiatal és szegény újságíró volt. De tetszett. És egyszer megtörtént. Érti, kérem?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Igen. Asszonyom.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(halkan)* És akkor egyik nap azt hazudtam neki, hogy terhes vagyok.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Hazudta?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Igen. Mert meg akartam menteni. De később, amikor mégsem lett gyerekek, valamit mégiscsak kellett mondanom, és én akkor azt mondtam, tévedtem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ És elhitte?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE El.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Azóta sem, sohasem mondta el a férjének, hogy akkor mi történt?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nem. Azután már mi értelme lett volna a magyarázkodásnak.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Miért tette?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Már mondtam. Meg akartam menteni.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Mitől?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Már akkor olyan volt, mint most. Könyveket vett, kenyeret nem. 1944 volt, háború, és olyan cikkeket írt a németekről, hogy minden pillanatban lecsukhatták. *(Nagyon határozottan, hirtelen)* De megmentettem. Igen. Hazudtam, hogy változzon meg a gyerekért, és mentse meg az életét. Ha nem teszem, talán meghal.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Életveszélyben volt?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nem. De lehetett volna. Olyan cikkeket írt akkor.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Mi történt ezután?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Megváltozott. Más cikkeket írt. És hazaadta a pénzt, hogy legyen a gyerekeknek.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Azóta nem született gyereke?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nem. És őszintén szólva én nem is akartam. De ő mindig reménykedett.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ *(új cigarettára gyújt)* Csak azért hazudott, hogy megmentse?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(alig hallhatóan)* Nem. Már mondtam, felnőtt a húgom, egyedül marad-

tam, már huszonöt éves voltam, és férjhez akartam menni. *(Kapkodva)* De őt is megmentettem. Ha akkor nem mentem meg, akkor most már nem is él talán...

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ És most él?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Hogy érti ezt, kérem?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Lehet, hogy azóta csak hálából maradt önnel?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Gondolja?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem tudom, csak kérdezem, asszonyom.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(határozottan)* Nekem köszönheti, amiye van. Nekem köszönhet mindent. Ha nem vesz feleségül, most nincs semmije.

Szünet

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ És most mi a szándéka, asszonyom?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Nem tudom, hogy hol lakik, segítsen megkeresni. Mert nekem mégis hiányzik. Megszoktam.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ *(lassan)* Rendben van, asszonyom.

Kis szünet

És ha elfogadja a tanácsomat, kérem, ha ismét találkoznak, alkalmazkodjon hozzá egy kicsit. Az újságíró érzékeny lélek. És olvasson többet, és beszéljen neki ön is az olvasmányairól, ha már így akarja...

Kis csend

Ha már így alakult.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Meg fogják találni?... Nagyon szeretném, ha visszajönné.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Miért olyan fontos ez, asszonyom?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Azóta sokat gondolkodtam... ha elválnék, és megint megnősül, halála után nem kapok utána özvegyi nyugdíjat. *(Lassan egy képeslapot húz elő a retiküljéből)* Írtam egy lapot neki... Köszönöm a segítségüket... És ha megtudják a címét, kérem, küldjék el neki. *(Átadja a lapot)*

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ *(nézi a képeslapot, lassan olvassa)* Drága, édes apukám. Nem tudok nélküled élni. Én hibáztam. Visszavárlak, a te Bözsid. *(Felnéz)*

Hosszan egymásra néznek

NEGYEDIK SZAKASZ

A Boldogságcsináló és a Boldogságcsináló Feleségének szobája. A szín ugyanaz, mint az első részben, csak ott-honosabb. Este, félhomály, hangulatvilágítás. Az asztal megterítve. Fülledt nyári este. A Boldogságcsináló Felesége a nyitott ruhásszekrény előtt a szekrényajtó belső oldalára szerelt földig érő tükör előtt kapkodva a frizuráját és a ruháját igazgatja. Csöngetés. Felkapja a fejét. A nyitott előszobaajtóhoz szalad. Majd megtorpan. És lassan megy tovább a kivilágított előszobában a zárrati ajtóhoz. Megtervezett nyugalommal nyitja a zárrat, majd az ajtót. A Boldogságcsináló áll a küszöbön. Nem mozdulnak, egy pillanatig némán nézik egymást

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(halkan)* Jó estét.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ *(szintén halkan)* Jó estét.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Örülök, hogy eljöttél... Tessék, faradj beljebb.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Köszönöm. *(Kimérten, lassan elindul. A megterített asztalnál, a foteloknál megáll. Körülnéz)*

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(kedvesen)* Tessék, foglalj helyet.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ *(bólint, leül a megszokott fotelba. Majd hirtelen)* Bocsánat, jó helyre ültem?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE *(mosollyal)* Ugyan már, ugyan. Hiszen a te helyed.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ *(ültében kicsit meghajol)* Köszönöm.

A Boldogságcsináló Felesége leül a másik fotelba, és feljebb húzza a ruháját. Kis csend

(Nézi a feleségét, játszik) Csinos vagy.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (komolyan) Köszönöm. (Majd könnyedséget erőltetve) De túl vagyunk mi már azon, hogy bókölj nekem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (tovább játszik) Ugyan.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (mosolyog, de érezni, hogy mosolya erőltetett. Megtervezett jókedvvel) Meg sem csókoltál.

A Boldogságcsináló nem válaszol, mintha nem is hallaná, nadrágzsebéből ösztönös mozdulattal cigarettásdobozt húz elő és gyufát

(Egy pillanatra a cigarettásdobozra néz, majd ismét a műmosoly) Ne haragudj, hogy lapot küldtem neked.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem haragszom. (Játszik a gyufával, zörgeti)

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE Mesélj... Hogy él-tél?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (a cigarettásdobozból kivész egy cigarettát, ujjai közt morzsolgatja) Életem.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (a Meghallgató Hivatalban kapott tanács szerint, szemlesütve) Azóta sokat gondolkoztam. És rájöttem, hogy én voltam a hibás. Sosem érdeklődtem a munkád iránt. (Megnyalja a rúzsos száját) Hol dolgozol most?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem érdekes.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (hevesen) De, de. Nagyon is érdekes. (Komolyan) Érdekel a munkád. (Lassan feláll, végigsimít a férje haján, bekapcsolja az asztalon álló táskarádiót — tánczene szól —, majd ünnepélyes mozdulattal italt tölt két likőrös pohárba. Az egyik poharat kicsit megemeli) A boldogságunkra.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (felemeli a másik poharat. Ülve koccint) Egészségedre.

Isznak

(Nézi a poharat, majd a feleségét) Francia konyak. A kedvencem. Camus.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE És sült csirkét csináltam. Ropogósra. (Halkan) Ettél mostanában ilyet?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem. Nem ettem. (Ösztönös mozdulattal rágyújt egy cigarettára, mélyet szippant)

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (tekintete egy pillanatra a cigarettára tapad, majd folytatja a leckét, megigazítja az egyik tányért, és mintha csak mellékesen mondaná) De mielőtt eszünk, van még egy meglepetésem számodra. (Kapkodva hessegeti maga előtt a füstöt)

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (felnéz) Idős korodra még meglepetéssel is szolgálsz?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (idegesen a most már egyre sűrűbb füstfelhőt nézi, de erőt vesz magán, és halkan) Még mindig sokat dohányzol?

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ Nem számolom.

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ FELESÉGE (fokozott aggodalommal, de halkan, mintha csak mellékesen mondaná) Már nikotinszagú az egész szoba. (Aztán a ruháján igazítva — egy pöhlölyt nyálas ujjaival leitatva — visszatér szerepéhez, erőltetett egyszerűséggel) Szóval visszatérve a meglepetéshez... Tudod, amíg nem voltál itthon, sokat olvastam, a könyvekhez menekültem... Te is mindig szerettél olvasni. Elolvastam Shakespeare összes műveit. Zseniális művek. Feltáruult előttem a lélek szépsége. Zseniális művek. És elolvastam Thomas Mann műveit. Zseniális művek... Kérlek, ne fújd rám a füstöt... Mind, mind nagy-nagy élmény volt, de a kezembe került egy Burns-kötet... Hát... hát én beleszerettem... Kérlek, oltsd el már azt a cigarettát... Meg is tanultam az egyik versét.

Kis szünet

Robert Burns... Korai még a konty nekem. (Szavalni kezd)

Gyöngécske lány vagyok még,
ijeszt is fű-fa, uram:
férfi ágyában engem
a hideg rázna, uram.

Korai még, korai még,
korai még a konty nekem,
korai még... bűn lenne ám,
ha elcsavarná a fejem.

(Egyetlen, de erőteljes mozdulattal elcsapja a cigarettafüstöt az arca elől)

Anyám varratta új ruhám,
templomba mék megáldani,
ha lefeküdnénk, jó uram,
hová lennének fodrai?

Régen elmúlt már Mindszent,
hosszú a téli éj, uram;
hogy én egy ágyban önnel —
jaj, nem merek, nem én, uram.

(Észreveszi, hogy a férje — a fotelban kényelmesen hátradőlve — új cigarettára akar gyújtani. Ingerülten, hirtelen) Kérlek, ne gyújts megint rá. (Majd folytatja tovább)

Süvit a szél és lombtalan,
tar ágakat csupál, uram;
de hogyha nyáron erre jár,
idősebb leszek már, uram.

(Vége a versnek, a Boldogságcsináló Felesége mozdulatlanul áll. Nézi a férjét)

A Boldogságcsináló nézi a feleségét, rágyújt. Nézik egymást. A Boldogságcsináló Felesége már nem tudja tovább türtöztetni magát, hirtelen a férjéhez lép, kikapja kezéből a cigarettát. A Boldogságcsináló a cigarettát visszazarantja, mosolyog, és ismét szippantani akar. Ez a néhány mozdulat játéknak tűnik... De az asszony most már agresszív indulattal — a férje szájából rántja ki a cigarettát. A Boldogságcsináló felugrik, elveszti a türelmét, elkapja a felesége kezét. Dulakodnak. Kergegőznek. A cigarettát még mindig az asszony kezében. Tányérokat, poharakat sodornak le. Egyre idegesebb, egyre elszántabb a harc. Feldől az asztal. A férfi végre megkaparintja a cigarettát, kapkodva a szájába venné — de a felesége egy villámgyors mozdulattal ismét kirántja a szájából, a padlóra dobja, rátapos. A Boldogságcsináló tehetetlen dühében elkapja a felesége karját, benyomja az asszonyt az előttük álló nyitott ruhás-szekrénybe, lökdösi, rácsapja az ajtót, és a zárat kétszer kulcsra fordítja. Lihegve áll. A zárból kivész a kulcsot. Tanácstalanul fogja a kezében. Körülnéz. Lassan az ablakhoz megy. Az ablakot kinyitja. És a kulcsot nagyon lassú mozdulattal kidobja az utcára. Az asszony dörömböl és ordít a szekrényben. Kintről hirtelen nagy erővel betör az élet zaja. Autó-, villamos- és tömegzaj.

A Boldogságcsináló nézi a feldúlt lakást, a fotelhoz megy, leül a csatatér közepére, hátradől, nadrágja zsebéből cigarettát vesz elő és gyufát, rágyújt. Mélyet szippant. Mintha a szobát szippantaná be. Majd nagyon lassan, nyugodtan, boldogan kifújja a füstöt; hosszan a füst után néz

BOLDOGSÁGCSINÁLÓ (a füst után néz, pöfékel, halkan) Karikák... karikák... karikák... (A hangja elhal)

A szín fokozatosan, nagyon lassan sötétedik. Bömbölve szól a táskarádió